

DOMSTOLENS DOM
18. maj 1993 *

I sag C-126/91,

angående en anmodning, som Bundesgerichtshof i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft e. V.

mod

Yves Rocher GmbH,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 30 og 36,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, O. Due, afdelingsformændene C.N. Kakouris, M. Zuleeg og J.L. Murray samt dommerne G.F. Mancini, J.C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse, M. Diez de Velasco og P.J.G. Kapteyn,

generaladvokat: M. Darmon

justitssekretær: fuldmægtig D. Triantafyllou,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft e. V. ved advokat Dr. Rudolf Friedrich, Karlsruhe

— Yves Rocher GmbH ved advokat Dr. Dirk Schroeder, Köln, og advokaterne Robert Collin og Marie-Laure Coignard, Paris

* Processprog: tysk.

- Forbundsrepublikken Tysklands regering ved Regierungsdirektor Dr. Joachim Karl, Forbundsøkonomiministeriet, og Ministerialrat Alexander von Mühlendahl, Forbundsjustitsministeriet, som befuldmægtigede

- Den Franske Republiks regering ved directeur adjoint Edwige Belliard, Udenrigsministeriets direction des affaires juridiques, som befuldmægtiget, og secrétaire des affaires étrangères Jean-Louis Falconi, Udenrigsministeriet, som stedfortrædende befuldmægtiget

- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Rafaël Pellicer, Kommissionens Juridiske Tjeneste, bistået af Roberto Hayder, tjenestemand, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at Yves Rocher GmbH, den tyske regering, den franske regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 2. juni 1992,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 15. september 1992,

afsagt følgende

Dom

- 1 Bundesgerichtshof har ved kendelse af 11. april 1991, indgået til Domstolen den 30. april 1991, i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål om fortolkningen af EØF-traktatens artikel 30 og 36 for at kunne afgøre, om nationale regler om kommercielle reklamer er forenelige med disse traktatbestemmelser.

- 2 Spørgsmålet herom er blevet rejst i en tvist mellem Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft, en forening uden gevinst for øje med hjemsted i München (herefter benævnt »sagsøger«), og Yves Rocher GmbH, et datterselskab af det franske selskab Laboratoires de biologie végétale Yves Rocher (herefter benævnt »sagsøgte«), vedrørende en annonce fra sagsøgte, der indeholdt en sammenligning af gamle og nye priser for selskabets produkter.
- 3 Indtil 1986 var annoncering med sammenligninger af samme virksomheds priser tilladt, for så vidt den ikke var illoyal eller egnet til at vildlede forbrugerne. Efter pres fra visse kredse inden for detailhandelen indsatte den tyske lovgiver ved Gesetz zur Änderung wirtschafts-, verbraucher-, arbeits- und sozialrechtlicher Vorschriften (lov om ændring af visse erhvervs-, forbruger-, arbejds- og socialretlige bestemmelser) af 25. juli 1986 i § 6e i Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (lov om forbud mod illoyal konkurrence — herefter benævnt »UWG«) af 7. juni 1909 et forbud mod annoncering med sammenligninger af individuelle priser. Formålet med dette forbud er at beskytte forbrugere og konkurrenter mod annoncering med prissammenligninger.
- 4 Forbuddet i henhold til UWG's § 6e er imidlertid ikke absolut. Der findes således en undtagelse med hensyn til sammenligning af priser, der ikke er iøjnefaldende (»blickfangmässig«) (§ 6e, stk. 2, nr. 1, i UWG), og annoncering i kataloger (§ 6e, stk. 2, nr. 2, i UWG).
- 5 Sagsøgte sælger i Forbundsrepublikken Tyskland kosmetiske produkter pr. postordre. Varerne leveres af selskabets moderselskab og fremstilles hovedsagelig i Frankrig. Sagsøgte reklamerer for disse varer i kataloger og salgsbrochurer, idet moderselskabet har fastlagt et ensartet reklamekoncept for de forskellige berørte medlemsstater. Som led i sin salgsvirksomhed har sagsøgte udsendt en brochure, hvori der under overskriften »Sparen Sie bis zu 50% und mehr bei 99 Yves Rocher Favoriten« (spar 50% eller mere på 99 af Deres foretrukne Yves Rocher

produkter) ved siden af den overstregede tidligere pris var anført den nye, lavere pris i tykke, røde typer.

- 6 Sagsøger fandt, at denne form for annoncering var i strid med UWG's § 6e, stk. 2, nr. 1, og anlagde sag mod sagsøgte ved Landgericht München I. Denne ret nedlagde forbud mod, at sagsøgte reklamerer i den foreliggende form, da den nævnte bestemmelse i UWG efter dens opfattelse forbyder reklamer med sammenligning af tidligere og nye priser, såfremt sammenligningen er iøjnefaldende.
- 7 Sagsøgte ankede til Oberlandesgericht München, som ophævede Landgerichts afgørelse under henvisning til § 6e, stk. 2, nr. 2, i UWG. Sagsøgeren påankede denne afgørelse til Bundesgerichtshof, der nåede til det resultat, at nævnte bestemmelse ikke kunne finde anvendelse. Bundesgerichtshof er derimod af den opfattelse, at anvendelsen af § 6e, stk. 1, i UWG rejser et spørgsmål om fortolkning af fællesskabsretten, og har derfor udsat sagen, indtil Domstolen har truffet præjudiciel afgørelse om følgende spørgsmål:

Skal EØF-traktatens artikel 30 fortolkes således, at den er til hinder for, at der i en medlemsstat A anvendes en retsregel, som forbyder en i denne stat hjemmehørende virksomhed — der efter katalog eller salgsbrochure pr. postordre sælger varer, som er indført fra medlemsstaten B — at annoncere med priser således, at der sammen med en iøjnefaldende fremhævelse af den nye pris henvises til en højere pris, der har været anført i et tidligere katalog eller en tidligere salgsbrochure?

- 8 Vedrørende de relevante retsregler og de faktiske omstændigheder i hovedsagen, retsforhandlingernes forløb samt de til Domstolen indgivne skriftlige indlæg henvises i øvrigt til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

- 9 Ifølge EØF-traktatens artikel 30 er kvantitative indførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning forbudt mellem medlemsstaterne. Ifølge fast retspraksis må enhver af medlemsstaternes bestemmelser for handelen, som direkte eller indirekte, øjeblikkeligt eller potentielt, kan hindre samhandelen i Fællesskabet, betragtes som en foranstaltning med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner (dom af 11.7.1974, sag 8/74, Dassonville, Sml. s. 837, præmis 5).
- 10 Som Domstolen endvidere har fastslået, kan en national lovgivning, som begrænser eller forbyder visse former for reklame og visse salgsfremmende metoder, selv om den ikke direkte påvirker indførslerne, begrænse de indførte mængder, fordi den påvirker mulighederne for afsætning af de indførte varer. Den omstændighed, at den pågældende erhvervsdrivende er tvunget til enten at anvende forskellige reklamesystemer eller salgsfremmende metoder, alt efter hvilken medlemsstat det drejer sig om, eller til at opgive et system, som han anser for særlig effektivt, kan udgøre en hindring for importen, selv om en sådan lovgivning gælder uden forskel for indenlandske og indførte varer (dom af 15.12.1982, sag 286/81, Oosthoek's Uitgeversmaatschappij, Sml. s. 4575, præmis 15, af 16.5.1989, sag 382/87, Buet, Sml. s. 1235, præmis 7, af 7.3.1990, sag C-362/88, GB-INNO-BM, Sml. I, s. 667, præmis 7, og af 25.7.1991, forenede sager C-1/90 og C-176/90, Aragonesa de Publicidad Exterior og Publivia, Sml. I, s. 4151, præmis 10).
- 11 Et forbud af den type, der er omtvistet i hovedsagen, må således antages at være egnet til at begrænse indførslen af produkter fra en medlemsstat til en anden og udgør derfor for så vidt en foranstaltning med tilsvarende virkning, jf. EØF-traktatens artikel 30.
- 12 Der skal dog henvises til Domstolens faste praksis, som går ud på, at når der ikke findes en fælles ordning vedrørende forhandling, må hindringer for samhandelen inden for Fællesskabet, der beror på forskelle i de nationale lovgivninger, for så vidt de bestemmelser, der er tale om, gælder uden forskel for indenlandske og indførte varer, accepteres i det omfang, bestemmelserne er uomgængeligt nødvendige

af hensyn til bl.a. forbrugerbeskyttelse og god handelsskik (jf. navnlig ovennævnte dom i GB-INNO-BM-sagen, præmis 10). Dog må bestemmelserne, som Domstolen flere gange har fastslået (jf. navnlig ovennævnte dom i Buet-sagen, præmis 11), stå i et rimeligt forhold til de tilstræbte mål.

- 13 Det står fast, at et forbud af den i hovedsagen anfægtede type gælder såvel indenlandske som indførte produkter.

- 14 Den tyske regering har fremført, at det i UWG's § 6e indeholdte forbud tjener til beskyttelse af forbrugeren mod den særlige, tiltrækkende virkning af reklamer med prissammenligninger, som ofte er vildledende. For det første kan der meget let ske vildledning af forbrugeren, idet denne som regel ikke kan kontrollere sammenligningen mellem de tidligere og de nye priser. For det andet kan reklamer med prissammenligninger give indtryk af, at samtlige priser er gunstige, selv om dette ikke gælder for hele varesortimentet.

- 15 Da beskyttelsen af forbrugeren mod vildledende reklamer er et legitimt fællesskabsretligt mål, skal det ifølge fast retspraksis undersøges, om de nationale bestemmelser er egnede til at nå det tilstræbte mål og ikke går videre end nødvendigt med henblik herpå.

- 16 For det første bemærkes det, at et forbud af den i hovedsagen anfægtede type gælder, såfremt prissammenligningerne, uanset om de er rigtige eller forkerte, fanger blikket. Således gælder dette forbud ikke ikke-iøjnefaldende prissammenligninger. I den foreliggende sag er annonceringen ikke forbudt, fordi den — angiveligt — er urigtig, men fordi den er iøjnefaldende. Heraf følger, at enhver iøjnefaldende annoncering med prissammenligninger er forbudt, uanset om den er rigtig eller forkert.

- 17 I øvrigt går det omtvistede forbud ud over, hvad der kræves for at nå det tilstræbte mål, for så vidt det vedrører reklame, der ikke er vildledende, men indeholder sammenligninger af faktisk anvendte priser; sådanne sammenligninger kan være meget nyttige og bidrage til at skaffe forbrugeren det bedst mulige grundlag for at træffe et valg.
- 18 Endvidere viser en sammenlignende undersøgelse af medlemsstaternes lovgivninger, at oplysningen og beskyttelsen af forbrugeren kan sikres ved foranstaltninger, som er mindre restriktive over for handelen i Fællesskabet end de i hovedsagen omhandlede foranstaltninger (jf. punkt 52 i generaladvokatens forslag til afgørelse).
- 19 Det må således fastslås, at et forbud af den i hovedsagen anfægtede type ikke står i rimeligt forhold til det tilsigtede mål.
- 20 Den tyske regering har endvidere gjort gældende, at det omtvistede forbud ikke kan være uforeneligt med EØF-traktatens artikel 30, idet det kun påvirker samhandelen i ringe grad.
- 21 I denne forbindelse må det fastslås, at EØF-traktatens artikel 30, bortset fra bestemmelser, der kun hypotetisk påvirker handelen i Fællesskabet, ikke sondrer mellem foranstaltninger, der må betragtes som foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner, efter hvor meget de påvirker handelen i Fællesskabet.
- 22 Med hensyn til beskyttelsen af god handelsskik og dermed af konkurrencen må det fastslås, at rigtige prissammenligninger, som efter de omtvistede bestemmelser er forbudte, på ingen måde kan fordreje konkurrencen. Derimod kan bestemmelser, der forbyder sådanne sammenligninger, indskrænke konkurrencen.

- 23 Herefter må det forelagte spørgsmål besvares således, at EØF-traktatens artikel 30 skal fortolkes således, at den er til hinder for, at der i henhold til lovgivningen i en medlemsstat A anvendes en bestemmelse, hvorefter det er forbudt en i denne stat hjemmehørende virksomhed, der efter katalog eller salgsbrochure pr. postordre sælger varer, som er indført fra medlemsstaten B, at annoncere med priser således, at der sammen med en iøjnefaldende fremhævelse af den nye pris henvises til en højere pris, der har været anført i et tidligere katalog eller en tidligere salgsbrochure.

Sagens omkostninger

- 24 De udgifter, der er afholdt af Forbundsrepublikken Tysklands og Den Franske Republiks regering samt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Bundesgerichtshof ved kendelse af 11. april 1991, for ret:

EØF-traktatens artikel 30 skal fortolkes således, at den er til hinder for, at der i henhold til lovgivningen i en medlemsstat A anvendes en bestemmelse, hvorefter det er forbudt en i denne stat hjemmehørende virksomhed, der efter katalog eller salgsbrochure pr. postordre sælger varer, som er indført fra medlems-

staten B, at annoncere med priser således, at der sammen med en iøjnefaldende fremhævelse af den nye pris henvises til en højere pris, der har været anført i et tidligere katalog eller en tidligere salgsbrochure.

Due

Kakouris

Zuleeg

Murray

Mancini

Moitinho de Almeida

Grévisse

Diez de Velasco

Kapteyn

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. maj 1993.

J.-G. Giraud

O. Due

Justitssekretær

Præsident